11 ශ්‍රේණිය

සතිය	ශ්‍රේණිය	නිපුණතාව	පාඩම	ඉගෙනුම් පල	විෂය අන්තර්ගතය	කාලච්ඡේද සංඛ්‍යාව
1	10 ශ්‍රේණිය	බෞද්ධ සාරධර්ම අගය කරමින් පිළිපදියි.	9 සබඳතා රකින මිනිස් යුතුකම්	• සදිසාවෙන් දැක්වෙන යුතුකම් හා වගකීම් පැහැදිලි කරයි. • තම යුතුකම් ඉටුකිරීමට සැලකිලිමත් වෙයි. • සදිසාවන්හි දැක්වෙන යුතුකම් "ඊ" සටහනකින් නිරූපණය කරයි. • සමාජ සබඳතාවල දී සහකම්පනයෙන් කටයුතු කරයි. • යහපත් සමාජ සබඳතා ගොඩනගා ගනියි.	සදිසා නමස්කාරය (සිගාලෝවාද සූත්‍රය)	2
2		බුදුදහමට අනුව ජීවිතය හා ලෝකය හැඳිනගෙන ප්‍රඥාවන්ත ජීවිතයක් ගතකරයි.	12 කර්මය සහ එහි ප්‍රභේද හැඳිනගනිමු.	• කර්මය, කර්මයේ ප්‍රභේද හා එහි විපාක සංක්ෂිප්ත ව ඉදිරිපත් කරයි. • කර්මය දෙලොවදීම විපාක දෙන බව පිළිගනයි. • කර්මයේ ප්‍රභේද ගැලීම් සටහනකින් දක්වයි. • කිසියම් ක්‍රියාවක් සිදු කිරීමේදී හොඳ නරක පිළිබඳ සැලකිලිමත් වෙයි.	කර්මය, කර්මයේ ප්‍රභේද හා කර්ම විපාක	2
3			13 ඇති තතු කියන තිලකුණු දහම	• ත්‍රිලක්ෂණ ධර්මතාව පැහැදිලි කරයි. • ත්‍රිලක්ෂණය ලොව පවතින සියලු ධර්මතාවලට පොදු වූවක් බව පිළිගනියි. • වෙනස්වීම හැඳින ඊට අනුගතව කටයුතු කරයි.	ත්‍රිලක්ෂණය	2
4		බුදු දහමට අනුව ජීවිතය හා ලෝකය හැඳිනගෙන ප්‍රඥාවන්ත ජීවිතයක් ගත කරයි.	15 සිව්සස් හැඳින සැනසුම ලබමු	• පටිච්ච සමුප්පාද න්‍යාය දැක්වෙන මූල සූත්‍රයේ අදහස පැහැදිලි කරයි. • සියල්ල හේතුඵල සම්බන්ධතාවෙන් හටගන්නා බව පිළිගනියි. • ගැටලු නිරාකරණයේ දී එහි හේතුඵල සම්බන්ධතාව සොයා බලයි. • පොදු ගැටලු අධ්‍යයනය කොට අන් අයට නිවැරදි ව මග පෙන්වයි.	පටිච්චසමුප්පාද මූල සූත්‍රය '' ඉමස්මිං සති ඉදං හෝති'' පාඨය සහ '' යෙ ධම්මා හේතුප්පභවා'' ගාථා	2
5		ජීව අජීවි පරිසරයට හිතකාමී ව හැසිරෙයි.	16 බුදු සිරිතයි පරිසරයයි	• බුදු සිරිත හා සම්බන්ධ ස්වාභාවික පරිසරය හා බැඳුණු අවස්ථා ගෙනහැර දක්වයි. • ජීවී පැවැත්මට ස්වාභාවික පරිසරයෙන් ලැබෙන දායකත්වය අගය කරයි. • තම පරිසරය ප්‍රසන්නව පවත්වා ගනියි.	බුදු සිරිතේ ස්වාභාවික පරිසරය හා බැඳුණු අවස්ථා	2

				• පරිසරය සංරක්ෂණයෙහි යෙදෙයි.		
6		ශාසන ඉතිහාසය හා ශ්‍රී ලාංකික බෞද්ධ උරුමය හැඳින එම උරුමය රැක ගැනීමට ක්‍රියා කරයි.	19 සසුන සුරැකි සංගායනා	• අලුවිහාර ධර්ම සංගායනාව හා කනිෂ්ක ධර්ම සංගායනාවේ වැදගත්කම විස්තර කරයි. • සංගායනා ශාසන චිරස්ථිතියට හේතු වූ බව පිළිගනියි. • එම සංගායනා දෙක සංසන්දනය කරමින් ප්‍රතිඵල ලැයිස්තු ගත කරයි.	මාතලේ අලුවිහාර සංගායනාව, කනිෂ්ක සංගායනාව	2
7			20 හෙළ කලාවන් සුරකිමු.	• ශාසන ඉතිහාසයෙන් අපට උරුම වූ කලා නිර්මාණ මොනවාදැයි පැහැදිලි කරයි. • කලා ශිල්ප සංරක්ෂණය කළ යුතු බව පෙන්වා දෙයි. • ගෘහ නිර්මාණ, චිත්‍ර කැටයම්වලට අදාළ නිර්මාණ වෙන් වෙන් ව ලැයිස්තු ගත කරයි. • අතීත උරුමයන් අගයමින් ආරක්ෂා කරයි. • පෞරාණික ස්ථාන නැරඹීමේ දී ඒවායේ පෞරාණිකත්වයට හානි නොවන සේ කටයුතු කරයි.	ස්තූපය, ස්තූප වර්ග, ස්තූපයක කොටස්, චෛතියඝර, වාහල්කඩ, පියගැට පෙළ මුරගල, කොරවක්ගල, සඳකඩපහණ, බෝධිඝර අනුරාධපුර, පොළොන්නරු චිත්‍ර	2
8		බෞද්ධ ආර්ථික හා රාජ්‍ය පාලන චින්තනය හැඳින ගෙන ඒ අනුව ක්‍රියා කරයි.	22 රාජ්‍ය පාලනය පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම්	• රාජ්‍ය පාලනයට උපයෝගි කරගත හැකි බෞද්ධ ප්‍රතිපත්ති විස්තර කරයි. • ධාර්මිකත්වය පදනම් කොට බෞද්ධ රාජ්‍ය පාලන ප්‍රතිපත්ති සකස් වී ඇති බව පිළිගනියි. • වගකීමෙන් හා වගවීමෙන් යුතු ව කටයුතු කරයි. • නීති ගරුක ව ජීවත් වේ.	දස සක්විතිවත්, සප්ත අපරිහානීය ධර්ම, සතර සංග්‍රහ වස්තු, සතර අගති විරතිය ප්‍රායෝගික ජීවිතයට සම්බන්ධ කිරීම	2
9	11 ශ්‍රේණිය	ජීවන රටාව හැඩ ගසා ගැනීමට බෞද්ධ ඉගැන්වීම් හා ශ්‍රාවක ශ්‍රාවිකා චරිත උපයෝග කර ගනියි.	3 බුදුකුරු දම් පුරා - දිවිමග ගනිමු සපුරා	• බුද්ධ කාරක ධර්ම අරුත් සහිත ව අනුපිළිවෙළින් දක්වයි. • බෝධිසත්ත්ව ජීවිතයකට බුද්ධ කාරක ධර්ම උපකාරී වන බැව් පිළිගනියි. • බෝසත් දිවියකට හුරු වෙයි. • යහපත් අරමුණක් ඉටුකර ගැනීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති පූරණයෙහි යෙදෙයි.	දස පාරමිතා	2
10			4 සමාධිගත සිතක මහිම	• සමථ හා විපස්සනා භාවනා පිළිබඳ මූලික කරුණු ඉදිරිපත් කරයි. • භාවනාවෙන් ලැබෙන චිත්ත ඒකාග්‍රතාව ලෞකික, ලෝකෝත්තර දියුණුවට බලපාන බව පිළිගනියි.	සමථ භාවනාවේ ප්‍රභේද, භාවනාවේ ප්‍රයෝජන, චිත්ත ඒකග්‍රතාව, මෙත්තානිසංස,	2

				• "භාවනාවේ ප්‍රයෝජන" යන මැයෙන් උපදෙස් පත්‍රිකාවක් සකස් කරයි. • තෝරාගත් භාවනාවක දෛනිකව යෙදෙයි.	සෞඛ්‍යය, නිර්වාණාවබෝධ	
11			6 දිවි මගට එළිය දෙන දහම් පද	• ධම්ම පදය පිළිබඳ මූලික හැඳින්වීමක් කරයි. • ධම්ම පද උපදේශ ඇසුරින් ආදර්ශවත් ජීවිතයක් ගත කළ හැකි ආකාරය පෙන්වා දෙයි. • ධම්ම පදයේ උපදේශ අනුගමනය කරයි.	හය ශ්‍රේණියේ සිට දහය ශ්‍රේණිය තෙක් නිර්දිෂ්ට ගාථා සමෝධානය	2
12		බෞද්ධ සාරධර්ම අගය කරමින් පිළිපදියි.	7 සීලය හා භෞතික සංවර්ධනය	• සීලය හා එහි ප්‍රභේද සමාලෝචනය කරයි. • සිල්වත් වීමෙන් පුද්ගල සමාජ හා භෞතික සංවර්ධනය අත්පත් කර ගත හැකි බව පෙන්වා දෙයි. • සීලයේ ප්‍රභේද ඊ සටහනක දක්වයි. • විනය ගරුකව කටයුතු කරයි.	සීලයේ ප්‍රභේද ඇසුරින් පුද්ගල හා සමාජ සංවිධානය, භෞතික සම්පත් පරිහරණ	2
13			8 දියුණුවේ හා පිරිහීමේ දොරටු	• ව්‍යග්ඝපජ්ජ, මහා මංගල, පරාභව යන සූත්‍රවල ඇතුළත් මෙලොව දියුණුවට හේතු වන කරුණු ඉදිරිපත් කරයි. • අදාළ සූත්‍ර ධර්ම ඇසුරින් මෙලොව ජීවිතය සාර්ථකව ගත කළ හැකි ආකාරය පෙන්වා දෙයි. • ජීවිතයට යහපත් දේ එකතු කර ගනියි • අර්ථවත් ජීවිතයක් ගත කරයි.	ව්‍යග්ඝපජ්ජ සූත්‍රය, මහා මංගල සූත්‍රය, පරාභව සූත්‍රය	2
14		බුදු දහමට අනුව ජීවිතය හා ලෝකය හැඳින ගෙන ප්‍රඥාවන්ත ජීවිතයක් ගත කරයි.	11 පුද්ගල විසමතා සහ කර්මය	• කර්මය සහ පුනර්භවය අර්ථ දක්වයි. • කර්මය සහ පුනර්භවය අතර මනා සබඳතාවක් ඇති බැව් පිළිගනියි. • චුල්ල කම්ම විභංග සූත්‍රය ඇසුරෙන් පුද්ගල විවිධත්වයට හේතු වන කරුණු වගුගත කරයි. • ශිෂ්‍යයෙකු ලෙස යහපත් චර්යා රටා ගොඩනගා ගැනීමට ක්‍රියා කරයි. • කර්මානුරූපීව එල විපාක ලැබෙන බව දැන සදාචාරවත් ජීවිතයක් ගත කරයි.	කර්මය හා පුනර්භවය (ප්‍රායෝගික නිදසුන්) නිබ්බේධික සූත්‍රය	2

15			12 සසර දුකත් දුකින් මිදීමත් උගන්වන බෞද්ධ හේතුඵල ධර්මය	● ද්වාදසාංග පටිච්ච සමුප්පාදය පැහැදිලි කරයි. ● සෑම සංසිද්ධියක්ම හේතුඵල සබඳතාව අනුව සිදුවන බව පිළිගනියි. ● ද්වාදසාංග පටිච්ච සමුප්පාදය අනුලෝමව හා ප්‍රතිලෝමව ලියා දක්වයි. ● සිසු ජීවිතයේ ජය ගැනීම් සඳහා ප්‍රතීත්‍ය සමුප්පාද න්‍යාය යොදා ගනියි. ● සමාජ ජීවිතයේ දී හමුවන ගැටලු බුද්ධිමත්ව නිරාකරණය කර ගනියි.	ද්වාදසාංගය (අනුලෝම ව හා ප්‍රතිලෝම ව දැක්වීම)	2
16		ජීවී අජීවී පරිසරයට හිතකාමී ව හැසිරෙයි.	14 පරිසර හිතකාමී වෙමු	● ජීවී අජීවී පරිසරය පිළිබඳ ව බෞද්ධ ඉගැන්වීම් ගෙනහැර දක්වයි. ● පරිසරයට හිතකාමීව ක්‍රියා කළ යුතු බව පිළිගනියි. ● ජීව අජීවී පරිසර සුරක්ෂිත කිරීමට සැලසුම් කරයි. ● පරිසර හිතකාමී ලෙස ගෙවතු පරිසරය සකස් කරයි.	පරිසරය හා සම්බන්ධ බෞද්ධ ඉගැන්වීම්, වනරෝප සූත්‍රය	2
17		ශාසන ඉතිහාසය හා ශ්‍රී ලාංකික බෞද්ධ උරුමය හැඳින එම උරුමය රැක ගැනීමට ක්‍රියා කරයි.	16 නිමල දහම රැකුණු අයුරු	● බෞද්ධ ථෙරවාදී සංගායනා අධ්‍යයනය කරයි. ● බුදු සසුන රැක ගැනීමට සංගායනා ඉවහල් වූ බැව් පිළිගනියි. ● පළමු, දෙවන, තෙවන සහ මාතලේ අලුවිහාර සංගායනාවල වැදගත් කරුණු වගුගත කරයි. ● ගැටලු සහගත අවස්ථා සාකච්ඡා මගින් විසඳා ගනියි. ● බුදු දහමේ චිරස්ථිතිය උදෙසා කටයුතු කරයි.	පළමු, දෙවන, තෙවන හා මාතලේ අලුවිහාර සංගායනා සංක්ෂිප්තව	2
18			18 හෙළ බොදු කලාවේ අසිරිය	● ශාසන ඉතිහාසයෙන් උරුම වූ චිත්‍ර සහ මූර්තිවලට නිදසුන් සපයයි. ● මෙම දායාද සංරක්ෂණය කර ගත යුතු බව පෙන්වා දෙයි. ● මුද්‍රා, ආසන සහ මහනුවර යුගයේ හා නූතන යුගයේ චිත්‍ර රූප සටහන් මගින් නිරූපනය කරයි. ● ශාසනික කලා උරුම සංරක්ෂණය කරයි.	ප්‍රතිමා වර්ග, ආසන, මුද්‍රා, ප්‍රතිමාංසර, මහනුවර හා නූතන යුගයේ චිත්‍ර	2
19		බෞද්ධ ආර්ථික හා රාජ්‍ය පාලන චින්තනය	20 දැහැමි ධනය ගෙනෙයි සැපය	● චතුර්විධ සැපය හා ධාර්මික ධනෝපායනය කුමක්දැයි පැහැදිලි කරයි. ● ධනය ඉපයීම ධාර්මිකව කළයුතු බව පෙන්වා දෙයි.	චතුර්විධ සැප ධාර්මික ධනෝපායනය	2

		හැඳිනගෙන ඒ අනුව ක්‍රියා කරයි.		• ''ධාර්මිකව ධනය ඉපයීමේ වැදගත්කම'' යන මාතෘකාව යටතේ ලිපියක් ලියයි. • ශ්‍රමාභිමානීව කටයුතු කරයි.		
20			22 පාලකයන්ට මග කියන බුදු දහම	• බෞද්ධ රාජ්‍ය පාලන ප්‍රතිපත්ති පැහැදිලි කරයි. • දසරාජ ධර්ම, සිව් බඹ විහරණ, පංච සීල ප්‍රතිපත්තිය ලැයිස්තු ගත කරයි. • නිවැරදි නායකත්වයට ගරු කරයි. • දෛනික ක්‍රියාකාරකම්හි දී නායකත්ව ලක්ෂණ පෙන්වයි.	දසරාජ ධර්ම පංච ශීල ප්‍රතිපත්තිය, සිව් බඹ විහරණ	2